Licht, lichter…

Door de kleine ruitjes van de boerenwoning zag je hen zitten, de noeste werkers.
Het was avond, de zon was ondergegaan, en het enige licht in de kamer kwam van de olielamp die boven de tafel hing.
Het viel op vier tanige gezichten, en op een schaal met dampende aardappelen, die deze mensen waarschijnlijk zelf hadden gepoot en geoogst.
Een vrouw schonk koffie in.
Er was ook nog een het meisje. Haar gezicht kon je niet zien, omdat ze met de rug naar het raampje stond.
Was er geen stoel meer voor haar? Of was ze net binnengekomen?

“Wat is dat voor een schilderijtje daar,” vroeg ze aan de vrouw met de koffiepot in de hand.
Ze wees naar een prent die hoog tegen de muur hing in de hoek van de kamer.
“Als ik de koffie ingeschonken heb zal ik het vertellen “, antwoordde de vrouw, en tegen een van de mannen zei ze: “Draai de lamp even wat hoger, dan kan ze het beter zien.”
De man stond op en draaide aan de verstelknop.
“Het helpt niet veel,” zei het meisje.
“Nee, de prent hangt te ver weg en het licht schijnt alleen naar beneden, ” zei de man, en draaide het lontje weer lager.
Toen de koffiekommen gevuld waren zei de vrouw:
“ De prent komt uit Kevelaer. We hebben hem meegebracht van onze bedevaart.’’

Deze woorden zouden gezegd kunnen zijn tijdens de sobere maaltijd, die Vincent van Gogh op zijn beroemde ‘De Aardappeleters’ schilderde.

Zo was het toen.
In eenvoudige huizen kwam het enige licht van een kaars of een lamp boven de tafel. Of van de vlammen uit de schouw. Daar zaten de mensen dan bijeen, daar aten ze, of deden werk, waarbij weinig licht nodig was.
Ze vertelden elkaar de nieuwtjes uit het dorp en soms werd er voorgelezen uit de bijbel.
De zon bepaalde het dagritme.
Ze stonden op als hij opkwam en zij gingen vroeg naar bed.

Een lange tafel, smaakvol gedekt met kleurig servies, mooi bestek en servetten op de borden.
In het midden een zilveren kandelaar.
“Mag ik de kaarsen aansteken, mama? “
Het kind kijkt haar moeder hoopvol aan.
“Dat mag,” zegt de moeder. “maar ben voorzichtig. ”
De moeder kijkt toe hoe haar dochtertje de elektrische aansteker bij de lontjes houdt, en als alle kaarsen branden, gaan met één druk op de dimmer alle lampen in de kamer uit.
Behalve het spotje achter in de hoek, dat blijft branden. Het is gericht op een ingelijste poster waarop ‘De Aardappeleters’ van Vincent van Gogh te zien zijn.
“Ja, zo is het gezellig!”, zegt het kind.
Als iedereen aan tafel zit, komen de schalen op tafel. Ieder schept naar behoefte wat van al het lekkers op zijn bord.
Wanneer de maaltijd voorbij is, drukt de moeder weer op de knop en gaan alle lampen aan.
De lichtsterkte wordt naar wens aangepast en de kaarsen worden uitgeblazen.

Zo is het nu.
Dan volgt er nog een lange avond.
Ieder zoekt zijn eigen plek en bezigheid, tot het tijd wordt om te gaan rusten.

.